

**Strategia działań
wychowawczych i zapobiegawczych
oraz interwencyjnych wobec dzieci
i młodzieży zagrożonej uzależnieniem
w Zespole Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych
im. Króla Władysława Jagiełły w Przeworsku**

Opracował zespół w składzie:

Andrzej Żak – wicedyrektor szkoły

Lucyna Kontek – pedagog szkolny

Dorota Kluczyńska – opiekun Samorządu Uczniowskiego

Alicja Domka – opiekun Samorządu Uczniowskiego

Podstawa prawna:

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem (Dz. U. Nr 26, poz. 226).

Statut Zespołu Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych im. Króla Władysława Jagiełły w Przeworsku

Wstęp

„Szkoły i placówki rozwijają działania wychowawcze i zapobiegawcze wśród dzieci i młodzieży, u których zespół zjawisk psychicznych i oddziaływań środowiskowych stwarza wysokie prawdopodobieństwo powstania zależności od środków odurzających lub substancji psychotropowych.” (Rozp. MENiS z dnia 31 stycznia 2003r.)

Placówki oświatowe ze względu na swój powszechny charakter i rozległe funkcje są terenem na którym ujawniają się niemal wszystkie nurtujące młodzież problemy. Szkoła zobowiązana jest do wczesnego rozpoznawania niedostosowania społecznego i podejmowania stosownych oddziaływań wychowawczych, profilaktycznych oraz działań interwencyjnych. Prowadzone działania dotyczą przede wszystkim profilaktyki pierwszorzędowej oraz elementów profilaktyki drugorzędowej.

Składają się na nie działania:

- informacyjne
- edukacyjne
- rozwijające zainteresowania i uzdolnienia wychowanków w tym, zajęcia pozalekcyjne
- interwencyjne

Działania te prowadzone są zgodnie z obowiązującą strategią.

Cele strategii:

1. Usprawnienie działań wychowawczych, profilaktycznych wobec uczniów.
2. Podejmowanie działań interwencyjnych wobec uczniów przejawiających symptomy niedostosowania społecznego.
3. Usprawnienie oddziaływań szkoły w sytuacjach zagrożenia młodzieży przestępczością i demoralizacją.
4. Wypracowanie metod współpracy nauczycieli i pracowników szkoły w zakresie działań wychowawczych i zapobiegawczych wobec uczniów.
5. Wypracowanie metod współpracy szkoły z policją.

I. Systematyczne prowadzenie w środowisku szkoły edukacji prozdrowotnej, promocji zdrowia psychicznego i zdrowego stylu życia wśród młodzieży, rodziców oraz nauczycieli

W środowisku szkolnym systematycznie prowadzona jest edukacja prozdrowotna, promocja zdrowia psychicznego i zdrowego stylu życia. Działania w tym zakresie prowadzone są przez wszystkich pracowników szkoły w ramach realizacji:

- Programu Wychowawczego Szkoły,
- Programu profilaktyki problemów dzieci i młodzieży,
- Planu działań w zakresie promocji zdrowia,
- zajęć edukacyjnych: przedmioty zgodnie z podstawą programową, ścieżki edukacyjne.

Formy realizacji:

- współpraca z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną
- współpraca z Poradnią Zdrowia Psychicznego, poradniami specjalistycznymi,
- organizacja imprez promujących zdrowie i walkę z chorobami np. Rzuć Palenie Razem z Nami, Dzień Sportu, Światowy Dzień Walki z AIDS, Dzień bez papierosa;
- współpraca z Powiatową Stacją Sanitarno- Epidemiologiczną w Przeworsku;
- organizacja lekcji wychowawczych z udziałem lekarza, pielęgniarki szkolnej, dietetyka;
- audycje w radiowęźle szkolnym dla młodzieży i rodziców o tematyce zdrowotnej;
- organizacja szkoleń dla rodziców i nauczycieli;
- organizacja zajęć edukacyjnych w ramach lekcji biologii, wychowania fizycznego, wychowania do życia w rodzinie, religii;
- realizacja programów profilaktycznych – Stres pod kontrolą, Zadbaj o swoją przyszłość, „Bezpieczny uczeń w szkole, domu i środowisku lokalnym”, Kampanii edukacyjnej z zakresu profilaktyki HIV/AIDS i nowych narkotyków – dopalaczy.

II. Metody i formy rozwijania działalności informacyjnej

Działalność informacyjna obejmuje upowszechnianie wśród wychowanków, ich rodziców oraz pracowników szkoły informacji na temat :

- środków uzależniających i zjawiska uzależnienia,
- szkodliwości, konsekwencji zdrowotnych, osobistych i społecznych uzależnień,
- dostępnych form pomocy osobom zagrożonym uzależnieniem i uzależnionym,
- możliwości uzyskania pomocy w rozwiązywaniu problemów,
- skutków prawnych związanych z naruszeniem obowiązujących przepisów dotyczących używania substancji psychoaktywnych oraz popełniania czynów zagrożonych prawem,
- odpowiedzialności prawnej nieletnich,
- nieprawidłowych zachowań świadczących o demoralizacji,
- obowiązujących norm i zasad postępowania.

Podstawowe metody i formy działań to:

- pogadanki w ramach godzin wychowawczych, spotkań z rodzicami,
- audycje przez radiowęzeł szkolny,
- adaptacja ogólnodostępnych programów profilaktycznych,
- organizacja spotkań z przedstawicielem Komendy Powiatowej Policji,
- projekcja filmów edukacyjnych, konkursy, gazetki i inne prezentacje wizualne,
- udostępnianie informatorów, poradników i materiałów edukacyjnych dotyczących uzależnień i ich skutków.

III. Zadania wszystkich pracowników szkoły w zakresie pomocy młodzieży zagrożonej uzależnieniem

Wszyscy nauczyciele i wychowawcy zobowiązani są do:

- planowania i prowadzenia działań informacyjnych oraz zajęć profilaktycznych,
- kształtowania prawidłowych postaw i osobowości wychowanków przez:
 - rozwijanie umiejętności psychospołecznych
 - budowanie poczucia własnej wartości
 - rozwój zainteresowań
 - promocję zdrowia
 - edukację ogólnospołeczną (normy i zasady życia w społeczeństwie)
- prowadzenia indywidualnego poradnictwa dla wychowanków i ich rodziców,
- poszerzania wiedzy na temat profilaktyki uzależnień,
- rozpoznawania zagrożeń związanych z uzależnieniami, demoralizacją, zachowaniami ryzykownymi oraz bezpieczeństwem wychowanków,
- podejmowania interwencji zgodnie z ustalonymi procedurami.

Zadania pedagoga szkolnego:

- diagnozowanie środowiska,
- pomoc pedagogiczna dla uczniów i rodziców,
- współpraca z wychowawcami klas,
- współpraca z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Poradnią Zdrowia Psychicznego, poradniami specjalistycznymi, Komendą Powiatową Policji, Stacją Sanitarno –Epidemiologiczną, Punktem Informacyjno – Konsultacyjnym ds. Uzależnień i Ofiar Przemocy,
- prowadzenie zajęć profilaktyczno-edukacyjnych,
- dostarczanie nauczycielom i wychowawcom materiałów z zakresu profilaktyki uzależnień.

IV. Procedury postępowania w sytuacjach zagrożenia dzieci oraz młodzieży przestępczością i demoralizacją a w szczególności: narkomanią i alkoholizmem

Załącznik nr 1

V. Współpraca z rodzicami w zakresie działań wychowawczych i zapobiegawczych, prozdrowotnych oraz interwencyjnych.

Współpraca z rodzicami/opiekunami wychowanków przyjmuje następujące formy:

- wymiany informacji dotyczących postaw wychowanków w odniesieniu do uzależnień,
- wspólne rozwiązywanie problemów, proponowanie rozwiązań, poradnictwo,
- praca pedagogizacyjna z rodzicami dotycząca potrzeb rozwojowych dzieci i młodzieży, zagrożeń związanych z uzależnieniami, dostępnych form pomocy specjalistycznej,
- systematyczne informowanie rodziców na spotkaniach klasowych o sytuacji dydaktycznej i wychowawczej w klasie,
- zwrócenie uwagi rodziców na sygnały ostrzegawcze pojawiające się w przypadku uzależnień,
- prowadzenie rozmów indywidualnych z rodzicami uczniów zagrożonych uzależnieniem,
- polecenie wartościowych pozycji poświęconych problematyce uzależnień,
- kontakty rodziców z pedagogiem i pielęgniarką szkolną,
- zachęcenie rodziców do aktywnego włączenia się w działania prozdrowotne i wychowawcze szkoły,
- przekazanie oferty warsztatów prowadzonych przez Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną.

VI. Aktywny udział dzieci i młodzieży w zajęciach profilaktycznych i w zajęciach umożliwiających, alternatywne wobec zachowań ryzykownych, zaspokajanie potrzeb psychicznych i społecznych

Formy działań:

- zajęcia profilaktyczne prowadzą wychowawcy klas, w oparciu o plany działań wychowawczych - w ramach godzin do dyspozycji wychowawcy klasy,
- lekcje prowadzone przez nauczycieli przedmiotów, których podstawy programowe uwzględniają zagadnienia dotyczące zapobiegania uzależnieniom,
- zachęcanie młodzieży do udziału w szkolnych kołach zainteresowań, olimpiadach i konkursach przedmiotowych,
- pobudzenie do aktywnej współpracy z organizacjami działającymi w szkole,
- udział młodzieży w spotkaniach profilaktycznych organizowanych przez pedagoga, pielęgniarkę szkolną, innych pracowników szkoły,
- organizowanie spotkań z pracownikami Komendy Powiatowej Policji, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej oraz zaproszonymi gośćmi.

VII. Dostosowanie treści i formy zajęć profilaktycznych do zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży oraz stopnia zagrożenia

Wybór przekazywanych wychowankom treści oraz stosowanych form pracy odbywa się zgodnie z ich wiekiem, możliwościami intelektualnymi oraz percepcyjnymi. Podejmowane działania uwzględniają potrzeby danej grupy związane ze stopniem zagrożenia uzależnieniem oraz występującymi aktualnie zachowaniami ryzykownymi. Oceny sytuacji w tym zakresie dokonuje wychowawca klasy planując pracę wychowawczą i zapobiegawczą w danym roku szkolnym, uwzględniając informacje uzyskane od innych nauczycieli, wychowawców oraz pedagoga.

VIII. Edukacja rówieśnicza

Uczniowie włączani są w działania edukacyjne oraz promocję zdrowego stylu życia poprzez:

- akcje charytatywne,
- przygotowania gazetek ściennych,
- przygotowanie i prowadzenie audycji przez radiowęzeł,
- organizowanie imprez szkolnych, akcji dotyczących przeciwdziałania uzależnieniom,
- udział w konkursach,
- pomoc koleżeńską,
- propagowanie zdrowego stylu życia,
- realizację przez liderów młodzieżowych zajęć z zakresu profilaktyki antytytoniowej.

IX. Sposób współdziałania pracowników szkoły ze służbą zdrowia i policją w sytuacjach wymagających interwencji.

Pracownik szkoły, który stwierdzi, że uczeń jest pod wpływem alkoholu lub innych środków wzywa pielęgniarkę szkolną lub lekarza w celu udzielenia pomocy. Zatrudniona w szkole pielęgniarka udziela pomocy w przypadku nagłych zachorowań, zatruc, złego samopoczucia, urazów. Podejmuje działania o charakterze profilaktycznym i informacyjnym.

W sytuacji nieobecności pielęgniarki w szkole, w razie potrzeby, wychowawca/nauczyciel wzywa Pogotowie Ratunkowe.

Pracownik szkoły powiadamia o zaistniałej sytuacji dyrektora szkoły, który to w przypadku popełnienia czynu karalnego przez ucznia, który nie ukończył 17 lat zawiadamia policję lub sąd rodzinny. W przypadku popełnienia przestępstwa przez ucznia, który ukończył 17 rok życia dyrektor zawiadamia prokuratora lub policję.

Współpraca z Policją:

W ramach długofalowej pracy profilaktyczno - wychowawczej szkoła i policja utrzymują stałą, bieżącą współpracę w zakresie profilaktyki zagrożeń. Do współpracy ze szkołą zobowiązany jest także dzielnicowy, w rejonie którego znajduje się szkoła.

W ramach współpracy organizuje się spotkania tematyczne z udziałem policjantów m.in. na temat odpowiedzialności kamej nieletnich, na temat zasad bezpieczeństwa, zachowań ryzykownych oraz sposobów unikania zagrożeń.

Szkoła informuje policję o zdarzeniach mających znamiona przestępstwa, stanowiących zagrożenie dla życia i zdrowia uczniów oraz o przejawach demoralizacji dzieci i młodzieży. Policja udziela pomocy szkole w rozwiązywaniu trudnych problemów.

Uwaga:

Policja powinna być wzywana do szkoły w sytuacjach, o których mowa w „procedurach (...)” albo, gdy wyczerpane zostaną środki możliwe do zastosowania przez szkołę w określonej sytuacji, w których obecność policji jest konieczna.

Każda, dotycząca uczniów wizyta policjanta w szkole, powinna być wcześniej uzgodniona z dyrektorem.

X. Współpraca z instytucjami, organizacjami pozarządowymi wspierającymi działalność szkół i placówek w zakresie rozwiązywania problemów dzieci i młodzieży

Pracownicy szkoły współpracują z: Policją, Sądem, Strażą Miejską, Poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, Poradniami zdrowia psychicznego, jak również innymi instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz dzieci i młodzieży.

Wspólne działania obejmują:

upowszechnianie informacji dotyczących zagrożenia uzależnieniami, interwencje w przypadkach koniecznych, współdziałanie w realizacji zadań należących do kompetencji tych instytucji, podejmowanie działań na rzecz indywidualnej pomocy wychowankom i ich rodzinom.

XI. Wspieranie dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem, rozwijanie ich poczucia własnej wartości oraz motywowania do podejmowania różnych form aktywności, w tym aktywności pozaszkolnej, zaspokajających ich potrzeby psychiczne i społeczne, rozwijające zainteresowania i umiejętności psychospołeczne

W ramach opieki psychologiczno – pedagogicznej uczniowie mają możliwość zwrócenia się o pomoc do wychowawcy, pedagoga, nauczycieli w rozwiązywaniu problemów osobistych i rodzinnych. Organizacja pracy szkoły zapewnia wychowankom możliwość zaspokajania potrzeb psychicznych, społecznych, rozwój zainteresowań i umiejętności.

Wobec wychowanków, u których zespół zjawisk psychicznych i oddziaływań środowiskowych stwarza wysokie prawdopodobieństwo powstania zależności od środków uzależniających lub którzy sięgają po środki uzależniające, realizowane są zadania profilaktyki drugorzędowej, takie jak:

- diagnoza problemu,

- indywidualne rozmowy wyjaśniająco – ostrzegawcze,
- spotkania o charakterze terapeutycznym, budowanie poczucia własnej wartości,
- osobiste wsparcie, w tym motywowanie do podejmowania form aktywności alternatywnych do stosowania środków psychoaktywnych,
- ścisła współpraca z rodzicami (opiekunami) w zakresie wymiany informacji, poradnictwa, podjętych wspólnie działań wychowawczych,
- przekazywanie informacji dotyczących dostępnych form pomocy specjalistycznej,
- nawiązywanie współpracy z instytucjami i organizacjami wspierającymi rodzinę,
- organizowanie działań profilaktycznych i opiekuńczo – wychowawczych
- organizowanie zajęć pozalekcyjnych zapewniających uczniom możliwość rozwoju zainteresowań i aktywnego spędzania czasu wolnego.

XII. Wewnątrzszkolne doskonalenie nauczycieli w zakresie profilaktyki uzależnień i innych problemów dzieci i młodzieży oraz sposoby podejmowania wczesnej interwencji w sytuacjach zagrożenia uzależnieniem

Wewnątrzszkolne doskonalenie nauczycieli odbywa się zgodnie z potrzebami szkoły oraz wewnątrzszkolnym systemem doskonalenia nauczycieli. Na spotkaniach poruszane są zagadnienia związane z profilaktyką uzależnień i niedostosowaniem społecznym.

W bibliotece szkolnej i u pedagoga znajduje się literatura, czasopisma, filmy związane z problematyką uzależnień dzieci i młodzieży.

XIII. Dokonywanie systematycznej oceny efektów podejmowanych działań wychowawczych i zapobiegawczych

Członkowie Rady Pedagogicznej systematycznie dokonują oceny efektów podejmowanych działań wychowawczych i zapobiegawczych. Prowadzona jest ewaluacja programów (m.in. Program Wychowawczy Szkoły, Programu profilaktyki problemów dzieci i młodzieży). Dokonuje się analizy sytuacji wychowawczej oraz występujących problemów i zagrożeń (sprawozdanie pedagoga, podsumowanie działań wychowawczych). Wyznaczane są kierunki dalszej pracy profilaktycznej oraz określone zagadnienia i zjawiska wymagające szczególnej uwagi.

Nauczyciele i wychowawcy spotykają się celem rozwiązywania bieżących problemów związanych z nieprawidłowymi zachowaniami wychowanków.

Na bieżąco prowadzone są badania ankietowe wśród uczniów szkoły.

Nowelizację Strategii działań wychowawczych i zapobiegawczych oraz interwencyjnych wobec dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem w Zespole Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych w Przeworsku przyjęto do realizacji na posiedzeniu Rady Pedagogicznej w dniu 11.09.2014r.